

بررسی و مقایسه ویژگیهای شخصیتی مجرمین زندان شهرستان کاشان

دکتر سید احمد احمدی - رحمت فلاح زاده

دانشگاه اصفهان

چکیده

ادوار خوبی متهورانه- درخود فروماندن، حساسیت هیجانی-

رشد یافتگی، گسیخته خوبی پارانویاگونه - در دسترس بودن

اعتماد آمیز، کولی گری- رغبت های عملی، خود کفایی، ناتوانی

در اخذ تصمیم، تفاوت معناداری نداشتند. بین مجرمین

گروههای چهارگانه از نظر قرار گرفتن در سنخ A تفاوت

معناداری وجود نداشت.

در این پژوهش با استفاده از آزمون شانزده عاملی

شخصیت کتل و سنخ رفتاری A روزن من، چهار گروه از

مجرمین زندان شهرستان کاشان با جرمهای سرقت، مواد

مخدر، انحرافات جنسی و سوء استفاده مالی مقایسه

گردیده اند. هشتاد نفر با جرمهای فوق (از هر گروه بیست نفر)

در این پژوهش شرکت نموده اند. نتایج بدست آمده نشان داد

که از نظر عوامل شخصیتی، مجرمین گروههای چهارگانه

سارقین، مواد مخدر، منحرفین جنسی و مجرمین مالی در

ویژگیهای ادوار خوئی- گسسته خوئی، برونگردی-

نابرونگردی، خلق استوار- خلق نارس، ظرافت کاری-

سادگی، بی اعتمادی- اعتماد، بنیادگرایی- محافظه کاری، مهار

کردن اراده - پایداری خلق و خو، ناکامی- امیدواری تفاوت

معناداری داشتند.

مجرمین چهارگانه از نظر ویژگیهای هوش عمومی- نارسایی

عقلی، پایداری هیجانی- نوزنگرایی عمومی، سلطه- اطاعت،

مقدمه

تحقیق در زمینه ویژگیهای مجرمین ابتدا با قیافه

شناسی شروع شد. در این روش به بررسی

خصوصیات چهره و رابطه آن با ویژگیهای افراد

می پرداختند. دلاپور با نوشتن کتاب قیافه شناسی

روابط مختلف صورت، سر و اعضاء بدن را با منش

افراد شرح داد (فرجاد ۱۳۷۰). گال و لاواتر برای

نخستین بار اعلام کردند که بین هوش و منش فرد با

شکل جمجمه و چهره او رابطه ای وجود دارد

۱- هیجان پذیری غیرقابل پیش بینی ۲- خود آزاری بدنی، ۳- پاسخ خشم غیر قابل کنترل و ۴- روابط ناپدار اجتماعی. این شخصیت‌ها آمادگی بیشتری برای خشونت و اعمال خلاف دارند.

ریچموند (۱۹۸۵) با اجرای پرسشنامه تحلیل جنایت در ۱۵۹ نفر زندانی مرد به این نتیجه رسید که این زندانیان دارای شخصیت ناسالم بودند. یک بررسی منظم در مورد ویژگیهای شخصیتی زندانیان می‌تواند به بررسی‌ها و سوالهایی در این مورد پاسخ دهد و برخی از زوایای مبهم تحقیقات قبلی را روشن سازد. از این رو این تحقیق ویژگیهای شخصیتی مجرمین در چهارگروه سرقت، مواد مخدر، انحراف جنسی و سوء استفاده مالی را بررسی می‌کند و به مقایسه آنها می‌پردازد. ضمناً میزان وجود سنخ A شخصیت را در آنان با علایم تمایل به رقابت و حالت تهاجمی بررسی می‌کند.

روش تحقیق:

این پژوهش توصیفی است. آزمودنیها چهارگروه محبوس زندان کاشان در سال ۱۳۷۵ بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بود به این صورت که ۳۲۰ نفر زندانیان کاشان به چهار طبقه سارقین، مواد مخدر، منحرفین جنسی و سوء استفاده کنندگان مالی تقسیم شدند. سپس از هر طبقه ۲۰ نفر به صورت

(کی‌نیا، ۱۳۷۰). کرچمر با اشاره به تیپ لپتوزم یا بلند قد، لاغر، باریک و دارای بدنی سخت، معتقد بود که این تیپ قسمت اعظم مجرمین مخصوصاً مرتکبین سرقت، جعل و کلاهبرداری را تشکیل می‌دهند (گسن، ۱۳۷۴). فروید معتقد بود که انسانها دارای غریزه پرخاشگری هستند. اگر توازن بین این غریزه و فراخود فرد در اثر شرایط ناسالم اجتماعی به وجود نیاید فرد به سمت بزهکاری سوق داده می‌شود (تاج‌زمان، ۱۳۷۴). بررسی احدی (۱۳۶۹) در باره علل روانی - اجتماعی بزهکاری دانش‌آموزان ایرانی نشان داد که ۲۶/۷ درصد از دانش‌آموزان بزهکار در حد زیاد و بسیار زیاد دارای تیپ هیجانی و ۳۳/۵ درصد در حد متوسط و زیاد اسکیزوئید و ۲۷/۲ درصد در حد زیاد تیپ ضد اجتماعی داشتند. پی‌ناتل در کتاب جرم‌شناسی خود شخصیت تبه‌کاران را بررسی نمود و اظهار داشت که منحرفان دارای ناپهنجاریهای کیفی و کمی عاطفی هستند (کی‌نیا، ۱۳۷۰).

تحقیق در زمینه شخصیت زندانیان نشان داده‌است که آنانکه دارای شخصیت سیکوپاتیک بودند بیشتر رفتارهای خشونت‌آمیز و انحرافی داشتند (هیر، ۱۹۸۳). میروسالوری (۱۹۸۸) چهار نشانه را در شخصیت‌هایی که اختلالات مرزی دارند گزارش کرده‌اند:

تصادفی ساده انتخاب شدند.

ابزار جمع آوری اطلاعات در این تحقیق دو پرسشنامه بود.

اول - پرسشنامه شانزده عاملی شخصیت کتل شکل الف. این پرسشنامه شامل ۱۸۷ پرسش سه گزینه ای (بله، بین این دو و نه) است. پرسشنامه شخصیت کتل از طریق تحلیل عوامل بدست آمده و یکی از معتبرترین پرسشنامه‌های سنجش شخصیت است (مای لی، ترجمه منصور، ۱۳۶۷). این پرسشنامه دارای نرم ایرانی است که در این تحقیق از این نرم استفاده شده است. این پرسشنامه دو نوع نمره گذاری می شود. یکی نمره ای که برای هریک از عوامل شخصیتی بدست می آید. نمره دوم، نمره ای است که قطب مثبت و منفی را در مجموع نمرات بدست می دهد. منظور از قطب مثبت گرایش به سمت عواملی است که دارای بار مثبت شخصیتی مانند رشد یافتگی است، قطب منفی گرایش به سمت عواملی است که دارای بار منفی مانند گسیخته خویی است (کراز، ترجمه منصور و دادستان، ۱۳۶۸).

دوم - پرسشنامه سنخ رفتاری A روزن من و بورت نر. سنخ رفتاری A بوسیله روزن من و بورت نر مطرح شد. فردی که دارای الگوی رفتاری سنخ A است رفتارهایی از قبیل تند و سریع بودن، افراطی بودن در زندگی، بی خبری، تمایل به چندین فعالیت

همزمان و حالت تهاجمی دارد (راس، ۱۹۹۲). پرسشنامه سنخ رفتاری A در ۱۹۶۷ بوسیله روزن من و بورت نر ساخته شد و دارای ۱۴ پرسش دوجهبی است. آزمودنی با توجه به طرز رفتار خود دور یکی از اعداد پرسشنامه را دایره می کشد. مثلاً "پرسش ۸ چنین است:

۸- آرام و شمرده حرف می زنم ۱ ۲ ۳ ۴ ۵
۱ ۲ ۳ ۴ ۵ شمرده حرف نمی زنم.

کمترین نمره صفر و بالاترین نمره در این پرسشنامه ۱۴۰ است. هرچه نمره آزمودنی بیشتر باشد به رفتار سنخ A نزدیکتر است (کوپر، ترجمه قراچه داغی، ۱۳۷۳).

فرضیه های این تحقیق عبارتند از:

- ۱- مجرمین گروههای چهارگانه سارقین، مواد مخدر، منحرفین جنسی و مجرمین مالی از نظر عوامل شخصیتی تفاوت معناداری دارند.
- ۲- مجرمین گروههای چهارگانه از نظر گرفتن در سنخ A تفاوت معناداری دارند.
- ۳- گرایشهای شخصیتی مجرمین گروههای چهارگانه در مراحل مختلف سنی تفاوت معناداری دارد.
- ۴- گرایشهای شخصیتی مجرمین گروههای چهارگانه در دفعات مختلف ارتکاب جرم، تفاوت معناداری دارد.
- ۵- گرایشهای شخصیتی مجرمین چهارگانه در

زمینه تجرد و تاهل تفاوت معناداری دارد.

یافته های تحقیق:

در ابتدا نتایج حاصل از پرسشنامه ۱۶ عاملی شخصیت کتل در چهار گروه مجرمین ارائه می شود. فرضیه اول تحقیق این بود: مجرمین گروههای چهارگانه (منحرفین جنسی، سارقین، موادمخدر، مجرمین مالی) در عوامل شخصیتی تفاوت معناداری دارند. جدول شماره یک نتایج مربوط به این فرضیه را نشان می دهد.

روش آماری:

برای بررسی تفاوت بین عوامل شخصیتی در مجرمین چهارگانه از تحلیل واریانس و آزمون توکی و برای مقایسه مجرمین چهارگانه در سنخ A از تحلیل واریانس و برای آزمون فرضیه های ۳، ۴ و ۵ که مجموع نمرات شخصیتی با قطب مثبت و منفی گرایشها در مجرمین محاسبه شده از آزمون کای-اسکویر استفاده گردیده است.

جدول شماره ۱ - نتایج تحلیل واریانس عوامل شخصیتی در گروههای چهارگانه مجرمین.

عوامل شخصیتی	منحرفین جنسی		سارقین		موادمخدر		مجرمین مالی		F
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
A	۳/۹۰	۲/۴۱	۴/۷۵	۲/۴۶	۳/۹۵	۲/۳	۵/۶۵	۲/۴۶	۳/۳۵*
B	۳/۶۵	۱/۷۲	۲/۴۵	۱/۵۳	۳/۱۵	۱/۶۶	۲/۹۵	۱/۵۳	۱/۷۹*
C	۴/۷۰	۲/۳۶	۴/۵۵	۱/۸۷	۳/۹۰	۲/۱۲	۳/۳۰	۱/۸۷	۱/۹۹
E	۴/۱۵	۱/۶۹	۵/۰	۲/۳۱	۴/۱۰	۲/۰۲	۳/۶۵	۲/۲۱	۱/۷۳
F	۳/۸۵	۱/۸۱	۴/۵۵	۲/۳۹	۲/۹۵	۱/۷۶	۳/۲۵	۲/۳۹	۳/۱۶*
G	۳/۳۰	۱/۴۵	۴/۶۰	۲/۵	۴/۸۵	۲/۲۳	۴/۹۵	۲/۵	۳/۰۷*
H	۴/۳۵	۱/۹۵	۳/۹۰	۱/۲۹	۳/۸۵	۱/۴۶	۵/۷۵	۱/۲۹	۱/۱۷
I	۴/۵۵	۲/۳۵	۵/۳۵	۲/۵	۴/۵۰	۲/۵۸	۵/۹۰	۲/۵	۱/۹۷
L	۴/۳۵	۱/۹۳	۴/۳۰	۲/۵۵	۲/۹۵	۱/۸۷	۳/۵۰	۲/۵۵	۲/۲۰
M	۴/۵۵	۲/۰	۴/۱۵	۲/۰۸	۳/۴۵	۲/۵	۳/۹۰	۲/۰۸	۰/۹۷
N	۴/۷۰	۲/۲۳	۴/۳۵	۱/۵۹	۴/۷۰	۲/۱۱	۵/۹۵	۱/۵۹	۲/۷۴*
O	۵/۳۰	۱/۶۶	۴/۴۵	۲/۳۹	۳/۸۰	۲/۰۸	۵/۷۵	۲/۳۹	۳/۹*
q1	۳/۴۵	۱/۹۸	۳/۶۵	۲/۱۴	۲/۸۵	۱/۹۸	۴/۸۰	۲/۱۴	۴/۵۳*
q2	۳/۵۰	۱/۹۵	۴/۴۵	۱/۷۹	۴/۹۵	۲/۳۹	۴/۶۵	۱/۷۹	۲/۵۹
q3	۳/۲۰	-/۹۳	۳/۵۵	۱/۵۳	۵/۸۰	۲/۴۶	۳/۸۰	۱/۵۳	۵/۲۰*
q4	۳	۱/۷۶	۳/۱۵	۱/۳۲	۵/۵۵	۲/۲۸	۴/۵۰	۱/۳۲	۸/۶۴*

* $P < .05$

در عوامل A یعنی ادوار خوبی - گسیخته خوبی، F یعنی برونگردی و نابرونگردی، G یعنی خلق استوار - خلق نارس، N یعنی ظرافت کاری - سادگی، O یعنی بی اعتمادی - اعتماد، Q1 یعنی بنیادگرایی - محافظه کاری، Q3 یعنی بهار کردن اراده - پابرداری خلق و خو، Q4 یعنی ناکامی - امیدواری، F مشاهده شده از F جدول بزرگتر است و مجرمین چهارگانه در عوامل فوق تفاوت معناداری دارند و فرضیه اول تحقیق در مورد عوامل فوق تأیید می‌شود. برای مشخص نمودن تفاوت های بین گروههای چهارگانه آزمون توکی انجام گرفت. جدول شماره دو نتایج آزمون توکی را نشان می‌دهد.

همانگونه که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود، F مشاهده شده در عامل B یعنی هوش عمومی - نارسایی عقلی و عامل C یعنی پایداری هیجانی - نورزگرایی عمومی و عامل E یعنی سلطه - اطاعت و عامل H یعنی ادوار خوبی متهورانه - گسیخته خوبی اساسی و عامل I یعنی حساسیت هیجانی - رشد یافتگی و عامل L یعنی گسیخته خوبی پارانویاگونه - در دسترس بودن اعتماد آمیز و عامل M یعنی کولی گری - رغبت عملی و عامل Q2 یعنی خودکفایی، ناتوانی در اخذ تصمیم از F جدول کمتر است. بنابراین مجرمین چهارگانه در عوامل فوق تفاوت معناداری ندارند و فرضیه اول تحقیق در مورد این عوامل تأیید نمی‌شود.

جدول شماره ۲ - نتایج آزمون توکی برای مشخص نمودن تفاوت عوامل شخصیت در چهار گروه مجرمین

عوامل شخصیتی	سارقین و منحرفین جنسی	سارقین و مواد مخدر	سارقین و مجرمین مالی	منحرفین جنسی و مجرمین مالی	منحرفین جنسی و مواد مخدر	مجرمین مالی و مواد مخدر
A	۱	۰/۹۲	۱/۶۹*	۲/۶۹*	۰/۰۸	۲/۶۲*
F	۱/۲۵	۲/۸۶*	۲/۳۲*	۱/۰۷	۱/۶۱	۰/۵۴
G	۲/۰۶*	۰/۴۰	۰/۵۶	۲/۶۲*	۲/۴۶*	۰/۱۶
N	۰/۵	۰/۳۳	۳/۵*	۳*	۰/۱۷	۳/۱۷*
O	۱/۶۹*	۰/۵۱	۲/۱۳*	۰/۴۴	۲/۲۰*	۲/۶۵
Q1	۰/۳۷	۱/۴۸	۲/۱۳*	۲/۵*	۱/۱۱	۳/۶۱*
Q3	۰/۴۹	۱/۷۴*	۰/۳۵	۰/۸۳	۳/۶۱*	۲/۷۸*
Q4	۰/۲۶	۲/۴۱*	۰/۶۰	۲/۵۹*	۴/۴*	۱/۸۱*

بین گروهها با علامت ستاره مشخص شده است. فرضیه دوم تحقیق این بود: مجرمین گروههای چهارگانه از نظر قرار گرفتن در سنخ A تفاوت معناداری دارند. جدول شماره سه میانگین و انحراف استاندارد و جدول شماره چهار نتیجه تحلیل واریانس مربوط به چهارگروه مجرمین در سنخ A را نشان می‌دهد.

بر اساس نتایج جدول شماره ۲، سارقین و مجرمین مالی، منحرفین جنسی و مجرمین مالی، مجرمین مالی و مواد مخدر در عامل A یعنی ادوار خوبی و گسیخته خوبی تفاوت معناداری دارند. در عامل F برونگردی و نابرونگردی، سارقین و مواد مخدر، سارقین و مجرمین مالی تفاوت معنی‌داری دارند. در عوامل N, O, Q1, Q3, Q4 نیز تفاوت

جدول شماره ۳- میانگین و انحراف استاندارد چهارگروه مجرمین در سنخ A.

نوع جرم	M	SD
مالی	۷۴/۱	۱۸/۴۸
مواد مخدر	۶۸/۲	۲۱/۹
سرقت	۶۵/۳	۱۶/۹
انحراف جنسی	۷۳/۱۵	۱۲/۲

جدول شماره ۴- نتیجه تحلیل واریانس چهارگروه مجرمین در سنخ A.

منابع تغییرات	SS	d.f	MS	F
SSb	۱۱۵۷/۲	۳	۳۸۵/۷۵	۱/۲۳
SSw	۲۳۸۱۰	۷۶	۳۱۳/۲۹	

$P > 0.05$

معناداری دارد. جدول شماره پنج نتایج مربوط به این فرضیه را نشان می‌دهد. متذکر می‌شود که نمرات مثبت عوامل از مجموع نمرات عواملی که دارای گرایش مثبت شخصیتی و نمرات منفی از مجموع نمرات عواملی که دارای گرایش منفی شخصیتی بودند بدست آمده است.

همانگونه که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود F محاسبه شده در سطح 0.05 از F جدول کوچکتر است بنابراین مجرمین چهارگانه از نظر سنخ تفاوت معناداری ندارد و فرضیه دوم تأیید نمی‌شود. فرضیه سوم تحقیق این بود: گرایشهای شخصیتی مجرمین چهارگانه در مراحل مختلف سنی تفاوت

جدول شماره ۵- نتایج گرایشهای شخصیتی مجرمین در مراحل مختلف سنی

مراحل سنی	نمرات قطب مثبت عوامل	نمرات قطب منفی عوامل	جمع
۱۴ تا ۱۸ سال	۱۸	۳۰	۴۸
۱۹ تا ۲۵ سال	۲۶۷	۴۰۵	۶۷۲
۲۶ تا ۳۵ سال	۱۶۱	۲۰۷	۳۶۸
۳۶ سال به بالا	۹۸	۹۴	۱۹۲
جمع	۵۴۴	۷۳۶	۱۲۸۰

$$X^2 = ۸/۵۶ \quad d.f = ۳ \quad P < ۰/۰۵$$

فرضیه چهارم تحقیق این بود: گرایشهای شخصیتی مجرمین چهارگانه در دفعات مختلف ارتکاب جرم تفاوت معناداری دارد. جدول شماره شش نتایج مربوط به این فرضیه را نشان می‌دهد.

نظر به اینکه X^2 محاسبه شده در سطح ۵ درصد بزرگتر از X^2 جدول است بنابراین فرضیه سوم تأیید می‌شود و گرایشهای شخصیتی مجرمین در مراحل مختلف سنی متفاوت است.

جدول شماره ۶- گرایشهای شخصیتی مجرمین در دفعات مختلف ارتکاب جرم

دفعات جرم	نمرات قطب مثبت عوامل	نمرات قطب منفی عوامل	جمع
یک بار	۴۰۰	۶۰۸	۱۰۰۸
دو بار و بیشتر	۱۲۱	۱۵۱	۲۷۲
جمع	۵۲۱	۷۵۹	۱۲۸۰

$$X^2 = 2/22 \quad d.f = 1 \quad P < 0/05$$

فرضیه پنجم تحقیق این بود: گرایشهای شخصیتی مجرمین در زمینه تجرد و تأهل تفاوت معنی داری دارد. جدول شماره ۷ نتایج مربوط به این فرضیه را نشان می دهد.

بر اساس جدول شماره ۶، X^2 محاسبه شده در سطح ۵ درصد از X^2 جدول کوچکتر است. بنابراین گرایشهای مجرمین در دفعات مختلف جرم تفاوت معناداری ندارد و فرضیه چهارم تأیید نمی شود.

جدول شماره ۷- نتایج گرایشهای شخصیتی مجرمین در زمینه تجرد و تأهل آنان

وضعیت تجرد و تأهل	نمرات قطب مثبت عوامل	نمرات قطب منفی عوامل	جمع
متاهل	۲۴۵	۳۵۴	۶۰۸
مجرد	۲۷۶	۳۶۹	۶۴۵
جمع	۵۲۰	۷۲۳	۱۲۵۳

$$X^2 = 1/31 \quad d.f = 1 \quad P < 0/05$$

بر اساس نتایج جدول ۷، X^2 محاسبه شده در سطح ۵ درصد از X^2 جدول کمتر است. بنابراین گرایشهای شخصیتی مجرمین در زمینه تجرد و تأهل آنان تفاوت معناداری ندارد و فرضیه پنجم تحقیق نیز تأیید نمی‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری:

از یافته‌های تحقیق می‌توان استنباط کرد که:

۱- مجرمین مالی با میانگین ۵/۶۵ در ویژگی A و ۵/۵۷ در ویژگی H و ۵/۹ در ویژگی I و ۵/۹۵ در ویژگی N و ۵/۷۵ در ویژگی O (جدول شماره ۱) سازش‌پذیر، متهور، دارای حساسیت هیجانی، متوقع و مجذوب‌کننده هستند. میانگین این گروه در سنخ A برابر با ۷۴/۱ (جدول شماره ۳) و متمایل به حالت تهاجمی و سرعت افراطی اند. خصوصیات مجذوب‌کنندگی و سازش‌پذیری در مجرمین مالی ممکن است باعث جذب سایر افراد به آنان بشود. حالت هیجانی و بعضاً "تهاجمی مجرمین مالی که در سنخ A مشاهده می‌شود می‌تواند پیش‌آگهی برای موضوع باشد که این افراد ممکن است از این حالت استفاده کنند و پذیرای حرف دیگران نباشند.

۲- میانگین مجرمین مواد مخدر در تنش عصبی و تحریک‌پذیری یعنی Q4 برابر با ۵/۵۵ و در تمایل به سرپوش‌گذاشتن و لجبازی یعنی Q3

مساوی با ۵/۸ و در سلطه‌جویی یعنی Q2 برابر با ۴/۹۵ بوده است. (جدول شماره ۱) در مصاحبه حضوری با این مجرمین به وضوح این ویژگیها دیده می‌شود. ممکن است همین ویژگیها یعنی تنش عصبی و تحریک‌پذیری افراد را به سمت مواد مخدر کشانده و برای رهایی از تنش عصبی به دام مواد مخدر افتاده باشند. سرپوش‌گذاشتن و لجبازی در مجرمین مواد مخدر می‌تواند نوعی فرار از واقعیت باشد.

۳- سارقین در عامل I یعنی سطحی و متلون بودن، میانگین ۵/۵۳ و در عامل E یعنی خشونت میانگین ۵/۵ آورده‌اند. (جدول شماره ۱) احتمالاً خصوصیات از قبیل سطحی بودن، همراه با خشونت باعث بی‌مسئولیتی و تجاوز به حقوق دیگران شده است.

۴- منحرفین جنسی با میانگین ۵/۳ در عامل O متمایل به افسردگی و حساسیت هیجانی بوده و احساس بی‌ارزشی می‌نمایند. میانگین این دسته در عامل C، ۴/۷ بوده و نمایانگر رؤیاپردازی و نشانی از خستگی عصبی در آنان است.

۵- تفاوت مجرمین در برخی از عوامل شخصیتی (جدول شماره ۲) نشانگر این است که در این صفات شخصیتی، مجرمین از یکدیگر فاصله دارند. مثلاً در عامل F گروه سارقین و مواد مخدر، سارقین و مجرمین مالی تفاوت دارند، احتمالاً سارقین بیشتر به سمت برون‌گردی و مجرمین مواد

مجرمین می‌تواند باعث دقت مردم شود تا تنها به وضع ظاهری افراد توجه نکنند و در شناخت افراد و ارتباط با آنان، وضعیت خانوادگی، روابط اجتماعی و زمینه اخلاقی آنان را جویا شوند.

۷- یافته‌های جدول شماره پنج نشان داد که تفاوت گرایشهای شخصیتی در سنین متفاوت بوده است. نمرات گرایش به قطب منفی مجرمین در سنین ۱۵ تا ۲۵ سالگی ۴۰۵ بود. نمرات بالای گرایش به قطب منفی بیانگر وجود گرایشهای مخالفت و بی‌اعتنایی و اضطراب است. این یافته‌ها با خصوصیات جوانان در ۱۹ تا ۲۰ سالگی که زمان مخالفت و بی‌اعتنایی و اضطراب است، مطابقت دارد. در مجرمین که اولین بار مرتکب جرم شده‌اند گرایش به قطب منفی ۶۰۸ بوده است (جدول شماره ۶). در مصاحبه‌ها دیده شد که آن دسته که برای اولین بار مرتکب جرم شده بودند بیشتر احساس اضطراب کرده و خود را سرزنش می‌کردند. همین تفاوت ویژگیهای شخصیتی آنان را به جرمهای خاصی کشانده باشد. توجه به این ویژگیها می‌تواند به برنامه ریزان برای توان بخشی و اصلاح رفتار مجرمین کمک کند تا در جهت تغییر این ویژگیها برآیند. در تعمیم دادن نتایج این تحقیق باید احتیاط کرد و لازم است تحقیقات مشابه در سایر زندانها بعمل آید تا بتوان نتایج را به سایر موارد تعمیم داد.

مخدر بیشتر به سمت نابرونگردی متمایلند. این موضوع با عملکرد بیرونی آنان نیز تطابق دارد. در عامل O یعنی بی‌اعتمادی و اعتماد در بین سارقین و منحرفین جنسی، سارقین و مواد مخدر، منحرفین جنسی و مواد مخدر، مجرمین مالی و مواد مخدر تفاوت معنادار بوده است. در این عامل میانگین مجرمین مالی و منحرفین جنسی از مواد مخدر بیشتر است (جدول شماره ۱) ممکن است این تفاوت ناشی از اعتمادی باشد که مجرمین مالی و منحرفین جنسی به دیگران می‌کنند و همین موضوع آنان را به دام جرم مالی و انحراف جنسی می‌کشاند.

۶- همانگونه که در جدول شماره ۴ مشهود است مجرمین مالی چهارگانه در سنخ A تفاوت معناداری نداشتند ولی میانگین آماری مجرمین مالی و منحرفین جنسی در سنخ A بالاتر از مجرمین مواد مخدر و سارقین بوده است (جدول شماره ۳). بالاتر بودن میانگین در سنخ A به معنای وجود حالات رقابت، بی‌قراری و تهاجم در مجرمین مالی و منحرفین جنسی است. این نتایج مؤید ویژگیهای بدست آمده در آزمون کتل در مورد این مجرمین است. میانگین پایین‌تر مجرمین مواد مخدر و سارقین در سنخ A نشان دهنده وضع آرام و بی‌دغدغه این افراد است. در مصاحبه‌ها نیز وجود این حالات در این مجرمین دیده می‌شود. وجود این ویژگیها در این

10- Mayer, J. & Salovey, P., (1988),

Personality Moderates interaction
of Mood and Cognition in fielder & forgos
(Eds), affect, Cognition and Social
Behavior, Toronto, hagrefe.

11- Richmond, B., (1985), **The
relationship of Anxiety** to
personality and clinical characteristics of a
prison population, Journal of offender
Counseling, Vol 5.

منابع:

۱- احدی، حسن، (۱۳۶۹) علل روانی -
اجتماعی بزهکاری دانش آموزان ایرانی، مجله
پژوهش و مسائل روانی - اجتماعی، نهاد ریاست
جمهوری، شماره ۴ و ۵.

۲- تاج بخش، دانش (۱۳۷۴)، **جرم شناسی**
چیست، تهران انتشارات مؤسسه کیهان.

۳- فرجاد محمد حسین (۱۳۷۰)، **روانشناسی و**
جامعه جنائی، تهران، نشر همراه.

۴- کراز، ژ، ترجمه منصور و دادستان (۱۳۶۸)،
بیماریهای روانی، تهران، چاپ دریا.

۵- کوپر، ترجمه قراچه داغی (۱۳۷۳)، **فشار**
روانی، تهران، چاپ خوشرنگ.

۶- کی نیا، مهدی، (۱۳۷۰)، **مبانی جرم**
شناسی، جلد اول، انتشارات دانشگاه تهران.

۷- گسن، ریموند، ترجمه کی نیا (۱۳۷۴)، **جرم**
شناسی نظری، تهران، انتشارات مجمع علمی و
فرهنگی مجد.

۸- مای لی، ترجمه منصور (۱۳۶۷)، **شخصیت**،
انتشارات دانشگاه تهران.

9- Hare, P., (1983), **Diagnosis of**
Antisocial personality Disorder in two
prison population, American Journal of
Psychology, Vol 140.

شروېشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی